

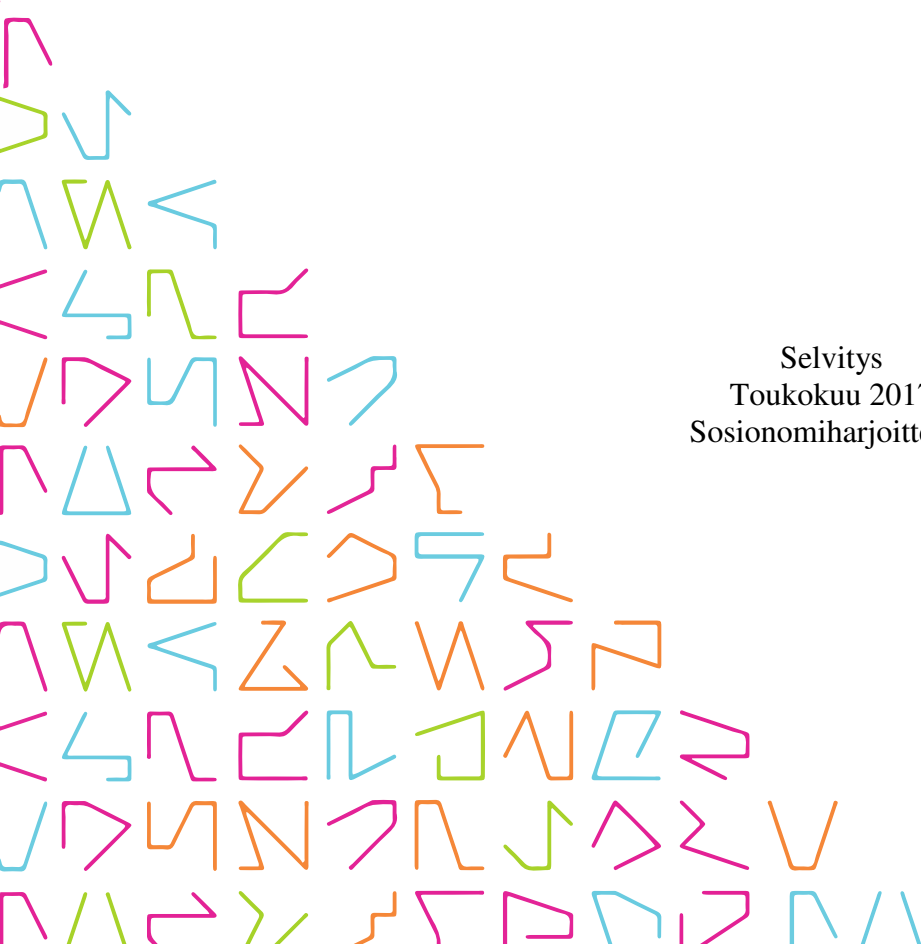
TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

ME ITSE JA MEIKÄLÄISET

Selvitys Me Itse ry:n merkityksestä jäsenille

Roope Tormulainen

Selvitys
Toukokuu 2017
Sosionomiharjoittelija

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Sosionomi

Tormulainen Roope
Me itse ja Meikäläiset
Selvitys Me itse ry:n merkityksestä meikäläisille

Selvitysraportti
Toukokuu 2017

Tämä raportti on selvitys Me Itse ry:n merkityksestä jäsenille, eli meikäläisille. Me Itse on kehitysvammaisten ihmisten perustama valtakunnallinen yhdistys (perustamisvuosi 1999). Sen tavoitteena on edistää kehitysvammaisten ihmisten osallisuutta ja yhteiskunnallista vaikuttamista.

Selvityksen tarkoitus oli selvittää, että mitä merkitystä jäsenilleen. Sitä käytetään yhtenä raportoinnin välineenä Me Itsen rahoittajalle.

Selvityksen aineisto hankittiin haastattelemalla meikäläisiä Me Itse ry:n vuosikokouksessa. Haastatteluiden kulkua määräsi haastattelurunko. Se sisälsi haastattelukysymykset. Käydystä keskustelusta kirjattiin muistiinpanoja, joita tässä selvityksessä kutsutaan haastatteluvastauksiksi.

Haastatteluvastauksissa useimmiten toistuneet aiheet ryhmiteltiin viiteen ryhmään, joista luotiin analyysikehikko. Tämän avulla vastauksissa esiintyneet näkökulmat Me Itsen merkityksestä jäsenilleen viiteen osa-alueeseen, joita ovat: Voimaantuminen ja osallisuus, yhteiskunnallinen vaikuttaminen, sosiaaliset suhteet ja oppiminen. Näiden osa-alueiden perusteella Me Itsen merkitystä käsiteltiin yksilöllisestä, yhteisöllisestä ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

Selvityksen kirjoitusvaihetta ja analysointia tehtiin yhteistyössä Me Itse ry:n suunnittelija Sirkka Nikulaisen, vammaistyön suunnittelijoiden Aila Kantojärven ja Merja Hakalan kanssa. Selvityksessä ilmenee, että suurin merkitys Me Itsellä jäsenilleen on yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Siihen liittyvät asiat ilmenivät eniten aineistossa.

Asiasanat: Meikäläiset, kehitysvammaisuus, yhteiskunnallinen vaikuttaminen, osallisuus, voimaantuminen.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	4
2	SELVITYS JA HAASTATTELUT	5
2.1	Mitä on jo selvitetty ja mitä nyt halutaan selvittää?	5
2.2	Aineiston hankinta	6
2.2.1	Aineiston esittely.....	6
2.2.2	Haastattelurunko	7
3	AINEISTON ANALYYSI	8
3.1	Analyysikehikko	8
3.1.1	Voimaantuminen ja osallisuus	8
3.1.2	Yhteiskunnallinen vaikuttaminen.....	9
3.1.3	Oivaltaminen ja oppiminen	9
3.1.4	Sosiaaliset suhteet	10
4	ME ITSE-TOIMINNAN MERKITYS.....	11
4.1	Me Itsen merkitys yksilölle.....	11
4.2	Me Itsen yhteisöllinen merkitys.....	12
4.3	Me Itsen yhteiskunnallinen merkitys	12
5	POHDINTA.....	14
	LÄHTEET.....	15
	LIITTEET	16
	Liite 1. Aineiston esittely	16
	Liite 2. Haastattelupohja.....	17
	Liite 3. Excel-taulukko	20
	Liite 4. Vastausten analysointi neljässä teemassa	21

1 JOHDANTO

Me Itse ry (myöhemmin mainittuna Me Itse) on kehitysvammaisten ihmisten oma yhdistys ja kansalaisjärjestö. Se on perustettu vuonna 1999 ajamaan kehitysvammaisten ihmisten oikeuksia ja edistämään osallistumista yhteiskuntaan tasavertaisina kansalaisina. Me Itsen toiminnalla on tarkoitus vaikuttaa yhteiskunnallisen tasa-arvon ja hyvän elämän toteutumiseen. Toiminnan päätavoitteena onkin kehitysvammaisten ihmisten osallisuuden ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen edistäminen (Nikulainen & Kantojärvi 2017, 6).

Me Itsen toimintaan kuuluvat paikalliset toimintaryhmät. Paikalliset toimintaryhmät toimivat omilla paikkakunnillaan ympäri Suomea. Toiminnallaan ryhmät pyrkivät vaikuttamaan toiminnallaan paikalliseen päätöksentekoon (Me Itse -ryhmät, Me Itse 2017).

Me Itsen vuosikokouksessa tehdään yhdistyksen tärkeimmät päätökset. Vuosikokous (Vuosityö, Me Itse 2017) järjestetään kerran vuodessa ja siihen saavat osallistua kaikki yhdistyksen jäsenet. Vuosityöksessä valitaan kolmen vuoden välein johtoryhmä. Johtoryhmä edustaa yhdistystä, linjaa toimintaa ja ottaa kantaa asioihin. Siihen kuuluu yhdeksän kehitysvammaista jäsentä.

Kartoituksessa mainitaan useaan otteeseen käsite ”meikäläiset”. Käsitteellä viitataan Me Itsen jäsenistöön, kehitysvammaisiin ihmisiin. Meikäläiset käsitettä käytetään kehitysvamma-sanan sijasta, sillä meikäläiset kokevat kehitysvamma-sanan leimaavana (Suvilehto 2014). Meikäläinen-käsite ei Suvilehdon mukaan (2014) ole samoin tavoin leimaava kuin esim. kehitysvammainen, mutta se kuitenkin viittaa siihen, että meikäläisillä on vähän omanlaisensa maailma verrattuna ns. tavisten maailmaan.

Tämän selvityksellä on tarkoitus selvittää, että mikä merkitys Me Itsen toiminnalla on jäsenilleen. Selvityksen aineisto on hankittu haastattelemalla Me Itsen kehitysvammaisia jäseniä. Haastattelut toteutettiin 17 – 19.3.2017. Kartoituksen analyysi on toteutettu aineistolähtöisesti.

2 SELVITYS JA HAASTATTELUT

2.1 Mitä on jo selvitetty ja mitä nyt halutaan selvittää?

Tuorein tutkimustyö on tehty Me Itsen toiminnan tuloksista ja vaikutuksista. Siinä on haastateltu Me Itsen kehitysvammaisia jäseniä, vapaaehtoistyöntekijöitä, yhteistyökumppaneita ja työntekijöitä. Kartoituksen teki tutkija Tuula Puranen vuonna 2015. Kartoituksen nimi on Oikeasuuntaista. Purasen kartoituksesta voidaan päätellä, että Me Itsen jäsenet ymmärtävät hyvin Me Itsen toiminnan tavoitteet. Ennen Purasen tutkimustyötä on toteutettu Anu Rintamäen tutkimus nimeltä: Ihan kuin aurinko menis läpi. Rintamäen pro gradu-tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää kehitysvammaisten ihmisten kokemuksia omasta yhdistyksestään (Rintamäki 2004, 1). Hänen tutkimuksessaan todetaan, että Me Itse on toiminut voimaantumisen mahdollistavana tekijänä (Rintamäki 2004, 88).

Me Itsen suunnittelija Nikulainen on myös tehnyt selvityksen vuonna 2014 Me Itsen vapaaehtoistoiminnasta. Selvityksessä on haastateltu Me Itse ryhmissä toimivia vapaaehtoisia taustatukihenkilöitä. Nikulaisen selvityksen tuloksena nousi esiin se, että vapaaehtoistoiminta ei pyöri ilman koordinoitua. Selvityksen pohjalta Nikulainen laati vapaaehtoisten taustatukihenkilöiden rekrytointi- ja perehdytysohjelman. Ohjelma syntyi siitä tarpeesta, ettei vapaaehtoistoimintaa oltu aiemmin koordinoitu selkeästi. Selvityksestä ilmeni se, että taustatukihenkilöt ovat välttämättömiä ryhmien toiminnan kannalta. Ilman taustatukihenkilöitä paikallisryhmät eivät pysty toimimaan. Taustatukien palautteiden mukaan he olivat väsyneitä ja epätietoisia tehtäväkuvastaan sekä roolistaan ryhmän toiminnan tukena. Vaarana taustatukien väsymisessä oli se, että Me Itsen ryhmien toiminta vahingoittuisi. Tällä selvityksellä oli kokonaisuudessaan keskeinen merkitys Me Itsen toiminnan elpymiseen. Selvityksestä syntyneen konkreettisen rekrytointi- ja perehdytysohjelman johdosta vapaaehtoiset taustatukihenkilöt ovat saaneet enemmän tarvitsemaansa tukea. Tällä hetkellä he jaksavat paremmin, joka vaikuttaa siihen, että Me Itse-ryhmät voivat paremmin. Tämä edelleen vahvistaa koko Me Itsen toimintaan.

Tällä selvityksellä oli tavoitteena selvittää se, että mikä merkitys Me Itsen toiminnalla on jäsenilleen? Merkitystä käsitellään yksilöllisestä, yhteisöllisestä ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

2.2 Aineiston hankinta

Aineiston hankinta toteutettiin haastattelemalla meikäläisiä Me Itsen vuosikokouksessa. Haastatteluun osallistujat valittiin satunnaisesti vuosikokoukseen osallistuneista meikäläisistä. Haastattelu toteutettiin yksilöhaastatteluna, jolloin haastattelutilanteeseen kuului haastattelija ja haastateltava. Haastatteluun osallistuminen oli vapaaehtoista.

Haastattelutyö perustui dialogisuuteen. Tarkoituksena oli pitää haastattelut mahdollisimman keskustelunomaisina. Haastattelun aikana kirjoitettiin muistiinpanoja. Haastattelija varmisti haastateltavan vastauksen toistamalla kysymyksen ja kirjoittamansa vastauksen uudelleen.

Haastattelun käyttäminen aineiston hankintamenetelmänä mahdollisti kerronnallisen vastausmahdollisuuden. Haastatteluihin perustuvassa aineiston hankinnassa tärkeää on se, että haastateltavalle henkilölle kerrotaan haastattelun tarkoitusperä ja haastateltavan annetaan tutustua kysymyksiin ensin. Haastateltaville kerrotaan myös se, että heidän nimensä ei tule julki raportissa.

2.2.1 Aineiston esittely

Haastatteluihin osallistui yhteensä 11 henkilöä (aineisto esitelty liitteissä 1), jos lasketaan mukaan testihaastattelut, joita olivat kaksi ensimmäistä haastattelua. Testihaastattelut toteutettiin perjantaina 17.3.2017 aikavälillä klo 15 -16:00. Sukupuolijakaumaltaan haastatteluihin osallistui 7 miestä ja 4 naista. Varsinaiset haastattelut toteutettiin Me Itsen vuosikokouksessa 18 – 19.3.2017. Aineistoihin on merkitty kellonajat, joista voidaan päätellä haastattelujen kokonaiskestot. Kokonaisuudessaan haastattelut kestivät yhteensä 195 minuuttia, keskiarvoltaan pyöristettynä 18 minuuttia per haastattelu. Ajallisesti lyhyin haastattelu kesti 9 minuuttia ja pisin haastattelu kesti 30 minuuttia. Haastateltavien keski-ikä on pyöristettynä 41 vuotta. Nuorin haastatelluista oli 21-vuotias ja vanhin oli 63-vuotias.

Selvityksen aineisto on esitetty liitteissä 1 ja 2. Liite 1 sisältää perustiedon haastatelluista henkilöistä ja liite 2 on haastattelurunko, joka sisältää haastattelussa käytetyt kysymykset (Liitteissä nimellä: Haastattelupohja). Liite 3 sisältää tietoa vastauksista taulukko-muodossa ja myöskin nopeaa tietoa vastausten jakoperiaatteesta ja analyysikehikon rakentamisesta. Liite 4 on aineiston ryhmiteltyä analysointia neljän pääteeman kautta.

2.2.2 Haastattelurunko

Haastattelurunko oli kolmisivuinen paperilomake, joka sisälsi kysymyksiä haastattelua varten. Valmiiden kysymysten oli tarkoitus jäsentää haastattelun ja keskustelun kulkua. Se sisälsi kysymyksiä, joita haastatteli kysyi haastateltavilta. Haastattelurungossa oli myös tilaa muistiinpanoja varten. Jokaiseen haastattelupohjaan merkittiin haastattelun alkamisen ja päättymisen ajankohta. Siihen kirjatuttujen kysymysten avulla pyrittiin selvittämään Me Itse-toiminnan tuloksia ja vaikutuksia sekä toiminnan merkitystä jäsenistölle. Tuloksilla tarkoitetaan sitä, että mitä toiminnalla on saatu aikaan suhteissa tavoitteisiin. Vaikutukset eivät ole välttämättä nähtävissä samoin tavoin kuin tulokset, koska vaikutukset tulevat näkyviin vasta pidemmällä aikavälillä.

Haastattelurunkoa testattiin testihaastatteluin 15.3.2017. Haastattelurunkoa oli testattava ennen vuosikokousta, sillä ei voitu olla varmoja siitä, että ovatko kysymykset riittävän selkeitä. Testihaastatteluihin osallistui kaksi Me Itsen johtoryhmän jäsentä. Haastattelupohjaa testattiin niin, että kaksi johtoryhmän jäsentä tuli haastatteluun ja antoivat haastattelun loputtua palautetta haastattelusta. Palautteita ei dokumentoitu. Kahden testihaastattelun jälkeen haastattelupohjaa muokattiin palautteen pohjalta. Haastattelupohjaan liittyvät muutokset ovat kuitenkin säilyneet vanhan ja uuden pohjan muodossa, joita kumpaakin käytettiin aineiston hankintaan (vanhaa versioita käytettiin haastatteluihin aineisto 1 ja aineisto 2).

Kummatkin versiot haastattelupohjasta olivat kolmesivuisia. Ensimmäisessä versiossa viimeinen kysymys oli muotoiltu seuraavaan muotoon: ”Millaisen Suomen (yhteiskunnan) sinä haluaisit?”. Uudemmassa versiossa kysymys on poistettu ja sen tilalle on lisätty kysymys: ”Mitä merkitystä Me Itse ry:llä on sinulle?”.

3 AINEISTON ANALYYSI

3.1 Analyysikehikko

Haastatteluvastaukset on jaettu neljään teemaan. Nämä teemat ovat: Voimaantuminen ja osallisuus, yhteiskunnallinen vaikuttaminen, sosiaaliset suhteet ja oppiminen. Teemat ovat rakentuneet aineiston pohjalta. Niiden avulla tarkastellaan Me Itsen toiminnan tuloksia ja vaikutuksia. Näitä neljää teemaa kutsutaan tässä kartoituksessa analyysikehikoksi. Vastauksien jakaminen teemoihin on toteutettu kartoituksen tekijän toimesta.

3.1.1 Voimaantuminen ja osallisuus

Osallisuudella tässä yhteydessä tarkoitetaan sitä, että jokainen ihminen kokee olevansa osallinen, kun hän voi toimia, vaikuttaa ja osallistua itseään koskeviin päätöksiin (Nikulin & Kantojärvi 2017, 6). Kysymys miksi osallistut Me Itse-ryhmän toimintaan johdattaa aiheen ympärille. Kysymykseen vastattiin usein voimaantumiseen ja osallisuuteen viittaavilla tavoilla (5/11). Haastateltava (Aineisto 4) kertoo oman syynsä osallistumiselle lyhyesti: ”Just sen takia, kun sen kautta voi vaikuttaa paremmin”. Haastateltava (Aineisto 9) vastasi samaan kysymykseen: ”Siksi kun mua kiinnostaa toisten ihmisten ongelmat, myös omani, ja haluan vaikuttaa muiden ja omiin asioihini”. Kokonaisuudessaan osallisuuteen viittaavia haastatteluvastauksia nousi aineistosta huomattavasti (6/11) kuten: ”Saa ite vaikuttaa omiin asioihinsa” (Aineisto 10) ja ”Se voimaannuttaa vammaisia” (Aineisto 2). Osallisuuteen viittaavat vastaukset voisivat kuulua myös yhteiskunnallisen vaikuttamisen otsikon alle. Tässä teemassa on keskitetty jokaisen jäsenen yksilölliseen kokemukseen ja näkökulmaan.

Aineisto 2 luetteli, että meikäläisten arjesta voisi parantaa seuraavia asioita: ”Itsemääräminen, osallisuus ja oikeus tehdä virheitä”. Aineisto 9 koki Me Itsen merkityksen itselleen seuraavassa muodossa: ”Se ajaa mun asioitani eteenpäin, etenkin niitä asioita, joita mitä tuon esille”. Kysyttäessä minkälaisista asioista keskustelteitte ryhmässä, vastattiin: ”Jokaisen mielipide kysytään” (Aineisto 6), joka viittaa siihen, että kaikkien ääni on yhtä tärkeä ja jokaisen tulee tulla kuulluksi.

3.1.2 Yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen tarkoittaa tässä yhteydessä sitä, että jokaisella kansalaisella ja kuntalaisella on oikeus saada tietoa päätöksenteosta ja mahdollisuus vaikuttaa päätöksiin (Nikulainen & Kantojärvi 2017, 6). Vaikuttamiseen liittyviä vastauksia ilmeni kaikissa haastatteluissa (11/11). Etenkin kysyttäessä Me Itse ry:n merkitystä meikäläisille, mainitsi seitsemän henkilöä yhdeksästä (kaksi vastaamatonta) yhteiskunnallisen vaikuttamisen, (Liite 3) joka taas tarkoittaa, että yhteiskunnallinen vaikuttaminen voidaan nähdä arvokkaana osana Me itse ry:n toimintaa. Osa haastatelluista kuvaili yhteiskunnan kehittämistarpeita itseensä heijastellen: ”Esteettömyys ei toimi kaikkialla, luiska ei saa olla liian jyrkkä” (aineisto 10). Tasa-arvo nousi myös haastatteluista: ”Se on hyvä, että saisimme vammaisille henkilöille samanlaisen tasa-arvon kuin muillakin” (aineisto 4). Haastatelluista suurin osa (8/11) oli tavannut oman tai lähikuntansa kuntapäättäjiä tai tilaisuuden tullen kansanedustajia Me itse-ryhmänsä kanssa (Liite 3).

Kehitysvammaisten ihmisten työllistyminen ilmeni useiden haastattelujen aikana. Keskusteluissa kritisoitiin nykyistä työllistämismenetelmää; avotyötä, johon ei liity todellista palkanmaksua (Aineisto 1). Avotyötä myös kuvailtiin huoltosuhteeseen viittaavana toimenpiteenä (Aineisto 11) eli kunta ikään kuin huoltaa ihmisiä työllistämällä heitä erilaisiin kunnan työympäristöihin ilman rahallista palkkausta. Vaikuttamista kuvailtiin myös (Aineisto 9) sanoin; ”Ollaan enemmän esillä”. Eräässä haastattelussa haastateltava myös antoi kritiikkiä siitä, etteivät meikäläiset ole vieläkään riittävästi esillä: ”Porukan pitäisi olla aktiivisempia sen suhteen, että kertoisivat ongelmistaan ja toiveistaan paremmin” (Aineisto 4). Me Itsen merkitystä yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta kuvailtiin seuraavasti: ”Vaikuttamisen kanava, jolla meidän vammaisten ääni tulee kuuluville. Jos en kuuluisi Me Itse ry:n ei ääneni kuuluisi samalla tavalla” (Aineisto 10).

3.1.3 Oivaltaminen ja oppiminen

Vaikka vain yksi yhdestätoista haastateltavasta vastasi varsinaisesti oppimiseen liittyvän seikan, on tärkeää korostaa oppimisen merkitystä toiminnassa. Tämä johti siihen, että yksiuolotteisen tarkastelun sijasta tulisi oppimista käsitellä moniuolotteisena kokonaisuutena, joka kestää läpi elämän ja esiintyy erilaisissa muodoissa. Tähän teemaan sovitettiin vastaukset, jotka voitiin tulkita oppimiseen liittyväksi toiminnaksi. Kysymys 3 sisälsi eniten

mainintoja teemaan liittyen (5/11). Yksi haastateltavista kertoi (aineisto 10), että he suunnittelevat ja järjestävät teemailtoja kotipaikkakunnallaan. Teemailtojen aiheena oli ollut esim. seksuaalisuus. Sama henkilö kertoi seuraavassa kysymyksessä, että he ovat suunnitelleet myös Atk-kurssia ryhmänsä kanssa. Tämän kaltaiset vastaukset voidaan tulkita oppimiseen liittyviksi.

Itsemääräämisoikeudesta ja ihmisoikeuksista keskusteleminen mainittiin kahdessa aineistossa yhdestätoista. (aineisto 3). Keskusteleminen tärkeistä yksittäisistä teemoista voidaan tulkita oppimiseen liittyväksi. Keskustelussa jokainen keskusteluun osallistuva antaa omaa tietoa muille. Keskustelu voi korjata myös väärinkäsityksiä. Näiden seikkojen vuoksi oppiminen on lisätty tämän selvityksen teemoihin. Voidaan myös olettaa, että esimerkiksi kokoustaitojen oppiminen on jäsenille tärkeää, sillä kokoukset mainittiin kirjaimellisesti 6:ssa haastattelussa. Kokouksista ei välttämättä käytetty kokous-sanaa vaan se ilmaistiin jollain toisella ilmaisulla kuten esimerkiksi: ”Välillä on virallista pöytäkirja-keskustelua” (aineisto 5). Kokouksissa keskustellaan säännöistä, käytännön asioista, käytöstavoista ja päätöksistä (aineisto 7).

3.1.4 Sosiaaliset suhteet

Vapaamuotoiset tilaisuudet huomioidaan sosiaalisten suhteiden viitekehykseen. Me itse-ryhmissä vietetään myös jonkin verran vapaa-aikaa ja toteutetaan vapaa-ajan aktiviteetteja, kuten esim. grillausta, retkiä, juhlist, teemailtoja, teatterireissuja ja ruuanlaittoa sekä leipomista. Sosiaaliset tapahtumat ilmenivät usein haastatteluissa (8/11). Haastatteluvastauksissa sosiaaliset suhteet ilmenivät yhdessä tekemisen kautta. Haastattelun neljänteen kysymykseen vastattiin eniten sosiaalisten suhteiden ja sosiaalisten tapahtumien näkökulmasta. Haastatelluista (7/11) vastasi neljänteen kysymykseen (liite 1), että he tekevät vapaa-ajan aktiviteetteja yhdessä (retkiä, grillausta yms.). Viisi haastateltavaa myös mainitsi erilaiset vierailut, retket ja juhlat osa ryhmänsä toimintaan. Yksi haastatelluista kuvaili ryhmänsä toimintaa ja tekemisiä seuraavasti: ”Tärkeitä asioita, teemme reissuja, tutustumiskäyntejä ja tapaamme muissakin paikoissa” (aineisto 7). Kaksi (Aineisto 8 & 10) haastateltua kertoi suoranaisesti yhtenä osasyynä ryhmässä käymiseen ja toimintaan osallistumisessaan sen, että käy ryhmässä tavataksaan ystäviä tai tuttuja. Tuttujen näkemiseen viitattiin seuraavasti: ”Nään kavereita ympäri Suomea” (aineisto 8) ja ”tuttujen tapaaminen” (aineisto 10).

4 ME ITSE-TOIMINNAN MERKITYS

Me Itsen toimintaa on tarkasteltu edellisessä kappaleessa neljässä teemassa. Tässä kappaleessa Me Itsen merkitystä jäsennetään kolmessa näkökulmassa käyttäen edellisen kappaleen teemoja. Tässä kappaleessa käytettävät näkökulmat ovat: Me Itsen yksilöllinen, yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen merkitys. haastatteluvastaukset ovat sisältäneet päällekkäisyyttä, joka tarkoittaa sitä, että usea haastatteluvastaus olisi ollut mahdollista asettaa useampaan eri teemaan samanaikaisesti.

4.1 Me Itsen merkitys yksilölle

Tässä kohdassa täytyy mainita ryhmät, vaikkeivat ne yksistään pelkkänä käsitteenä kuvaakaan yksilöllistä näkökulmaa. Tämän ajatuksen takana on se, että ryhmät koostuvat aina yksilöistä. Ryhmässä yksilöt tuntevat, että kuuluvat johonkin. Me Itsen paikallisryhmien toiminnassa yksilöt pääsevät kertomaan omia näkökulmiaan ajankohtaisiin aiheisiin. Yksi haastatelluista kertoikin, että ryhmätapaamiset sisältävät keskusteluita, joissa kaikki ”heittelevät” omia ajatuksiaan ja tästä ”papupadasta” otetaan sitten selvää (Aineisto 5). Ryhmissä keskustellaan käytännön asioista ja yhteiskunnallisista asioista. Käytännön asiat koskivat käytöstapoihin, sääntöihin, kokouskäytäntöihin ja ajankohtaisiin asioihin liittyviä keskusteluja. Ryhmissä keskustellaan myös paljon ryhmän toimintaan liittyvistä asioista kuten esim. suunnitellaan tulevaisuutta, valmistellaan aloitteita yms. Näissä tilanteissa on tärkeää, että jokainen saa sanoa mielipiteensä. Tämä mainittiinkin yhden jäsenen haastattelussa muodossa: ”Jokaisen mielipide kysytään”. Voidaan olettaa, että ryhmätoiminta antaa yksilöille valmiuksia ja rohkeutta toimia erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa. Ryhmä antaa myös mahdollisuuden tutustua toisiin ryhmänjäseniin. Osa ryhmistä järjesti myös tapaamisia toisten vastaavien ryhmien kanssa, jolloin sosiaalinen verkosto kasvaa entisestään.

Annettujen haastatteluvastausten perusteella voidaan esittää, että oman äänen kuuluviin saaminen on tärkeää meikäläisille. Tämä on myös merkki osallisuudesta yksilötasolla. Me Itsen merkitystä yksilölle kuvailtiin osuvasti tässä vastauksessa: ”Vaikuttamisen kanava, jolla meidän vammaisten ääni tulee kuuluville. Jos en kuuluisi Me Itseen, ei ääneni kuuluisi samalla tavalla” (Aineisto 10).

4.2 Me Itsen yhteisöllinen merkitys

Aiemmassa kappaleessa käsiteltiin ryhmiä yksilöllisestä näkökulmasta. Tässä kappaleessa käsitellään Me Itsen merkitystä ryhmille. Ryhmä koostuu yksilöistä, jonka kautta he toteuttavat itseään. Aineistossa ryhmän tuomat sosiaaliset suhteet ilmenevät eri tavoin kuin pelkän käsitteen tasolla. Kyse on sosiaalisista tapahtumista, joita ryhmän jäsenet järjestävät yhdessä. Esimerkkejä tällaisista sosiaalisista tilanteista ovat esim. ruuan laittaminen, leipominen, lentopallo-ottelun seuraaminen ja erilaiset matkat yms. Tämän kaltaiset sosiaaliset tapahtumat ehkäisevät yksin jäämistä ja ryhmästä syrjäytymistä, etenkin kun ryhmässä toimivat henkilöt vaikuttavat itse toiminnan sisältöön. Toiminnan sisällön suunnittelu korostuu useassa haastattelussa esim. matkojen tai juhlien suunnitteluna. Kaikki ryhmät myös tapasivat säännöllisesti sovittuna ajankohtana, joka tuo toimintaan selkeyttä ja jatkuvuutta. Suurin osa ryhmistä tapaa kerran kuussa (6/8 ryhmästä). Tärkeää on mainita myös edellisen lisäksi ryhmän antama vertaistuki, ystävyys-suhteet ja niiden tuoma osallisuus omissa yhteisöissään. Vastausten perusteella voidaan esittää, että ryhmät tuottavat paljon hyvinvointia ja osallisuuden tunnetta jäsenistölleen.

Oppimiseen liitettäviä asioita ovat esimerkiksi: kokouskäytäntöjen harjoittelu, käytännön asioista ja käytöstavoista keskustelu, tapahtumien ja retkien järjestäminen. Oppimista Me itsen toiminnassa voidaan kuvailla ryhmässä oppimiseksi, sillä jokainen yksilö antaa ryhmälleen aina jotain yhteistä opittavaa. Oppimisen näkökulmasta Me itse-ryhmien toimintaa voidaan pitää kauas kantoisena ja läpi elämän kestäväksi oppimisena. Kokous- neuvottelu- ja kompromissitaitojen harjoittelu voidaan nähdä yhtenä osatekijänä myös yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta. Haastatteluissa ilmeni myös kansalaisaktiivisuuden merkkejä kuten esim. mielenosoitus Helsingissä (Aineisto 6). Vaikuttamistyö nähtiin tärkeänä osana ryhmien toimintaa. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen ilmenikin aineistossa eniten (55 % kaikista vastauksista).

4.3 Me Itsen yhteiskunnallinen merkitys

Me Itsen toiminta nähdään yhteiskunnallisesti tärkeänä vaikuttamistoimintana. On tärkeää, että meikäläiset ovat aktiivisia vaikuttajia yhteiskunnassa. Meikäläisten aktiivisuus yhteiskunnallisesti ilmenikin haastatteluissa, sillä se oli suosituin keskustelun aihe. Käytännössä yhteiskunnallinen merkitys ilmenee ehkä parhaiten sillä, että kehitysvammaiset ihmiset itse järjestäytyvät ja puolustavat omia oikeuksiaan. Hyvänä esimerkkinä voidaan

pitää esim. julkilausumia ja mielenosoituksia. Osa ryhmistä oli tavannut kuntapäättäjiä ja kansanedustajia toiminnassaan. Tällaiset tapaamiset tukevat yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmaa. Voidaan myös esittää, että yhteiskunnallinen vaikuttaminen on Me itse ry:n jäsenille merkityksellistä ja se voitaisiin nähdä toiminnan yleisenä suuntaviivana. Näin ollen Me itse ry voidaan nähdä yhtenä meikäläisten vaikutuskanavana, jonka avulla meikäläiset edistävät itse omaa osallisuuttaan yhteiskunnassa.

5 POHDINTA

Koen, että meikäläisille tärkeintä on yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Se ilmeni eniten haastatteluissa. Tärkeitä ovat varmasti myös sosiaaliset verkostot ja muut toimintaan liittyvät seikat. Ehkä yhteiskunnallinen vaikuttaminen ilmeni eniten sen takia, että Me Itse näyttäytyy vaikuttamiseen orientoituneena yhdistyksenä. Yhteiskunnallisesti meikäläisten vaikuttamistyöllä on todellisesti merkitystä. On tärkeää, että yhteiskunnan tukijärjestelmien epäkohdat tulevat esille niitä tarvitsevien henkilöiden toimesta, eikä pelkästään niiden, jotka tukijärjestelmiä tuottavat. Jokaisella haastatellulla meikäläisellä oli omanlaisensa intressinsä vaikuttamistyöhön, mutta heitä kaikkia kuitenkin yhdisti intressi vaikuttamiseen. Joku näki esteettömyyden tärkeänä, joku viittasi vammaisten työllistymislanteeseen ja sen lohduttomuuteen. Tärkeänä nähtiin myös itsemääräämisoikeuden ja ihmisoikeuksien puolustaminen.

Oli hienoa olla osa suurempaa kokonaisuutta ja etenkin kuulla meikäläisten ajatuksia omasta elämästään, yhteiskunnasta ja sen kehittämistarpeista. Päällimmäisenä seikkana mieleeni jäi pystyvyys. Ennakkokäsitykseni kehitysvammaisuudesta rapisivat haastattelujen ja Me Itse-vuosikokouksen aikana. Koko tämä prosessi sai minut kyseenalaistamaan kehitysvammaisia koskevia järjestelmiä ja käytäntöjä. Prosessi sai minut miettimään todella meikäläisyyttä ja Me Itseä. Etenkin sitä, että kuinka hienoa on, että meikäläiset tekevät nykyään niin aktiivisesti vaikuttamistyötä ja puolustavat itse itseään omista näkökulmistaan. On sanottava hyvästi ajoille, joissa muut sanelevat meikäläisten elämän kulkua. Tehdään yhdessä tulevaisuus, jossa kaikki ihmiset ovat saman arvoisia.

LÄHTEET

Strategiatyöryhmä., Me Itse ry. 2016. Strategiatyöryhmä http://www.kvtl.fi/media/Meitse/20022017_Me_Itsen_STRATEGIATALO.pdf Luettu 25.4.2017

Vuositkokous. Me Itse ry. 2017 <http://www.kvtl.fi/fi/me-itse/etusivu/vuosikokous/> Luettu 26.4.2017

Mikä on Me Itse? Me Itse ry. 2017. <http://www.kvtl.fi/fi/me-itse/etusivu/mika-on-me-itse/> luettu 26.4.2017

Tavoitteemme. Me Itse ry 2017. <http://www.kvtl.fi/fi/me-itse/tavoitteemme/> Luettu 26.4.2017

Me Itse -ryhmät? Me Itse Ry 2017. <http://www.kvtl.fi/fi/me-itse/etusivu/me-itse--ryhmat/> Luettu 27.4.2017

Suvilehto, H. 2014. Me Itse. Youtube.
<https://www.youtube.com/watch?v=qZVIGhxZyEI&feature=youtu.be>
Luettu 26.4.2017

Nikulainen, S & Kantojärvi, A., Vapaaehtoistoiminnan käsikirja taustatukiverkoston tueksi (Luonnos). Tampere. 2017. Me Itse ry. Luettu 26.4.2017

Puranen, Tuula. 2016. Oikean suuntaista. Raportti Me Itse ry:n ydintoiminnasta 2015. Luettu 8.5.2017

Rintamäki, Anu. 2004. Ihan niin kuin aurinko menis läpi. Me Itse ry:n voimaantumisen mahdollistavana kontekstina kehitysvammaisten jäsentensä elämässä. Pro gradu-tutkimus. Tampereen yliopisto. Sosiaalipoliittikan ja sosiaalityön laitos. Luettu 8.5.2017.

LIITTEET

Liite 1. Aineiston esittely

Liite 2. Haastattelupohja

Me itse haastattelu-pohja**1(3)**

16.3.2017

Haastattelu toteutetaan yksilöhaastatteluna ja osallistuminen haastatteluun on vapaaehtoista. Haastatteluun osallistuvat henkilöt valitaan satunnaisesti Me Itse Ry:n vuosikokouksen osallistujista. Haastattelun vastauksia käytetään ensi sijaisesti Me Itse Ry:n toiminnan kehittämiseksi, mutta vastauksia voidaan käyttää myös opinnollisiin tarkoituksiin kuten oppimisraportteihin (AMK). Haastateltavan nimeä ei julkaista missään yhteydessä.

Ikäarvio: _____

☐	Nainen
☐	Mies

Kotipaikkakunta: _____

1.Toimitko Me Itse-ryhmässä kotipaikkakunnallasi?

☐	Kyllä
☐	Ei

Kyllä vastanneiden kanssa jatketaan seuraavilla kysymyksillä:

Kuinka usein Me itse-ryhmänne kokoontuu? (Päivittäin, viikoittain, kuukausittain, vuosittain)

2(3)

Minkälaisista asioista keskustellette kotipaikkakuntasi Me Itse- ryhmässä?

Mitä te teette kotipaikkakuntasi Me itse-ryhmässä?

Tapaatteko kansanedustajia tai kuntapäättäjiä ryhmänne kanssa?

Miksi osallistut Me Itse-ryhmään? (Mikä sinut saa lähtemään kotoa Me Itse-ryhmän tapaamiseen?)

Ei-vastauksen antaneiden kanssa aloitetaan tästä:

Mikä (Tai mitkä asiat) saisi sinut osallistumaan oman kotipaikkakuntasi Me Itse-ryhmän toimintaan?

3(3)

Mitkä asiat estävät sinua osallistumasta oman kotipaikkakuntasi Me Itse-toimintaan?

Haastattelu lopetetaan näihin kysymyksiin:

Mitä meikäläisten arjesta voisi parantaa? (Edistää, kehittää)

Miten Me Itse voisi toimia paremmin meikäläisten äänitorvena?

Kertoisitko lyhyesti mitä merkitystä Me itse Ry:llä on sinulle?

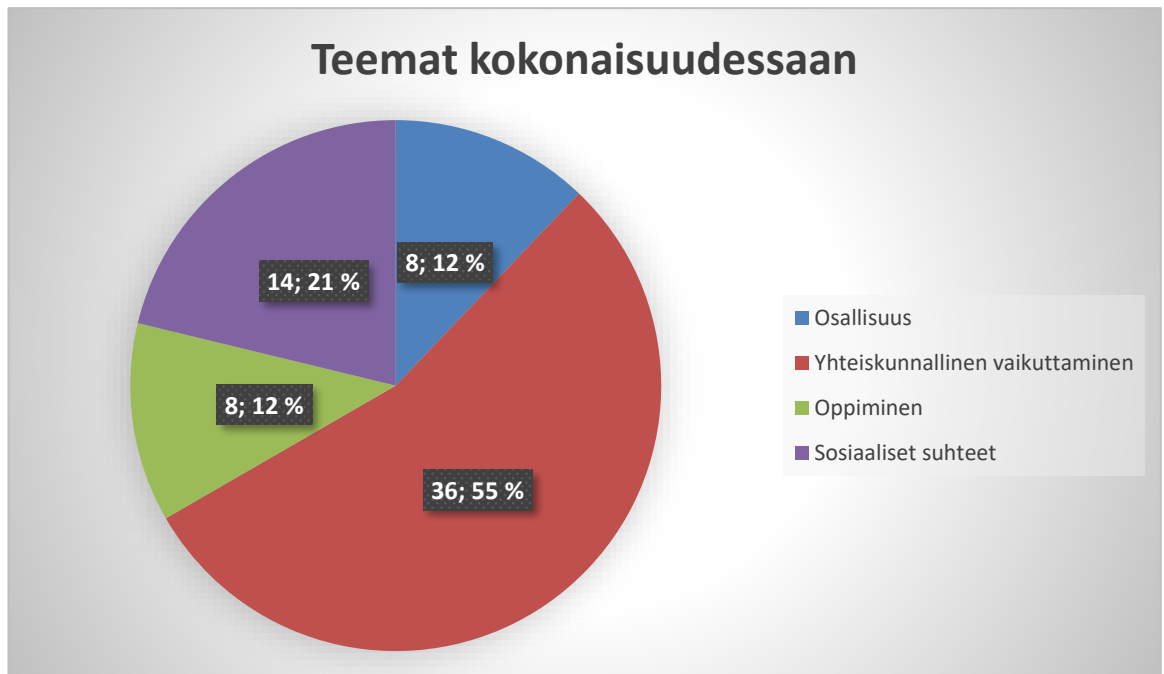
Liite 3. Excel-taulukko

Haastattelu
vastaukset - ilman ana

Liite 4. Vastausten analysointi neljässä teemassa

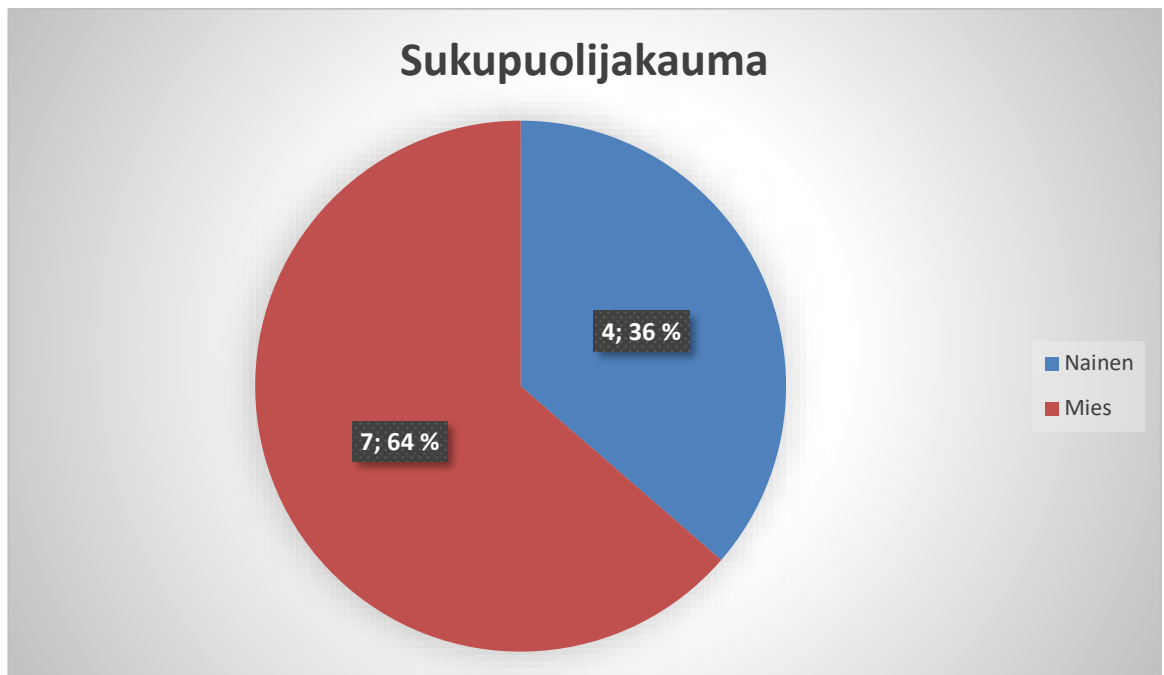
Vastausten analysointia prosenttimuodossa.

Ensimmäinen luku on vastausten maininta määrä.

Toinen luku on prosentti-määrä vastauksen osuudesta.

1. Kysymys

2.Kysymys

3. Kysymys

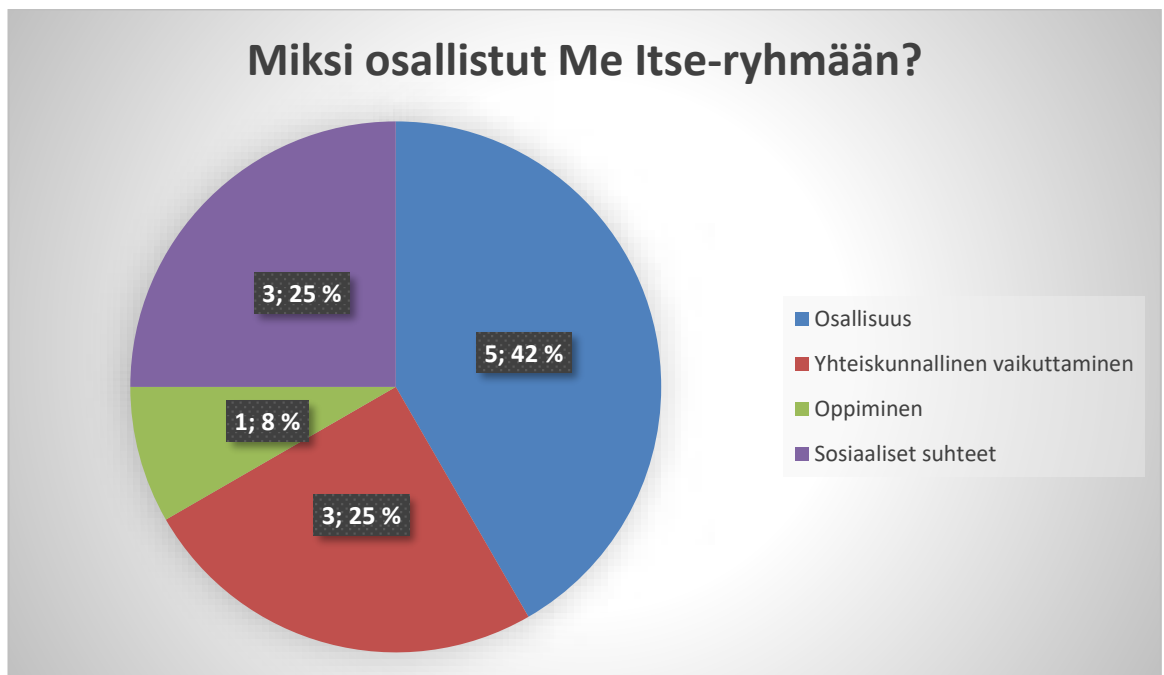
4. Kysymys

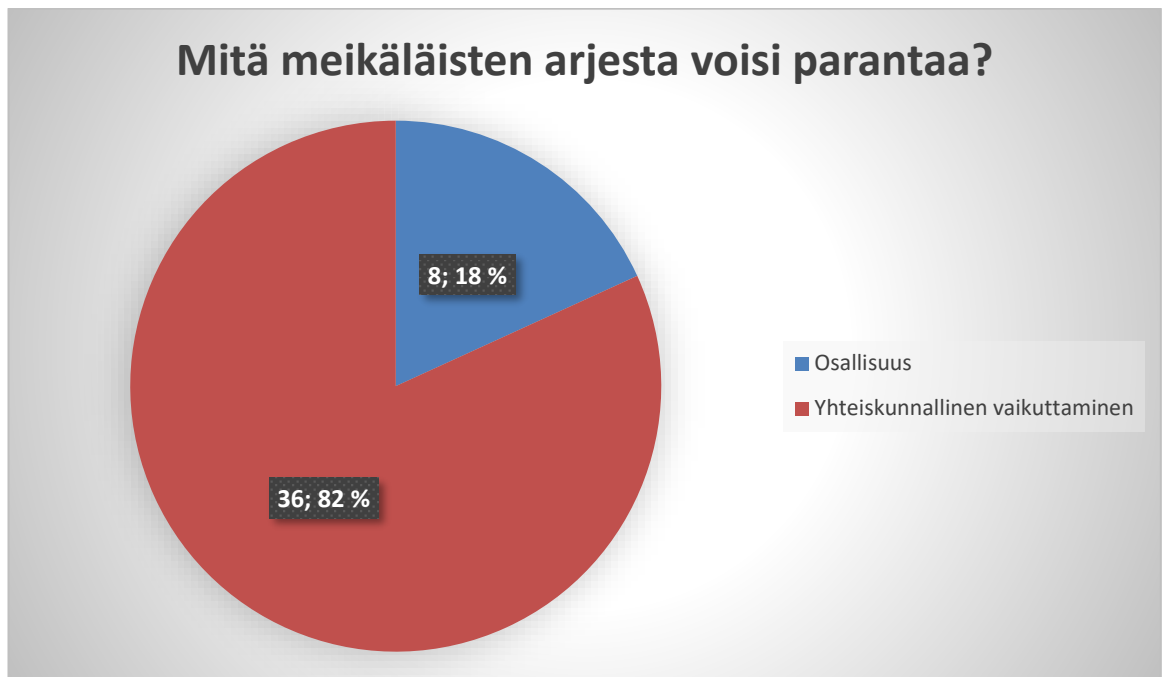
5.Kysymys

6. Kysymys

Kysymys 9

Kysymys 10

Kysymys 11

